

Linda Andersen:
Facader og Facetter

Roskilde Universitetsforlag, 1999

1. udgave 1999, 235 sider

ISBN 8778670616

Resume

Er de aktuelle krav om modernisering af offentlige institutioner kun et spørgsmål om effektivitet og rationaliseringer? Eller er der også tale om, at forandringerne kan ske i demokratiets tjeneste og sikre velfærdsstatens brugere og ansatte større indflydelse på deres tilværelse og arbejdsplads?

Gennem en tværvideenskabelig analyse søger denne bogs forfatter at indkredse en forståelse af den igangværende modernisering inden for det socialpædagogiske område, dens baggrund og formål samt de mest gængse moderniseringsinitiativer: rammestyrt, selvforvaltning, brugerindflydelse og kvalitetsstyring. Bogen forsøger at lytte til den emotionelle og symbolske »understrøm« i moderniseringsbestrebelse og fokuserer på de paradokser, som moderniseringen ofte producerer.

Bogens metodeafsnit introducerer og behandler forskellige videnskabelige metoder inden for etnografi, psykoanalyse og aktionsforskning. Samtidig illustrerer metodediskussionerne den indflydelse, som valg af videnskabelig metode har på analyse og fortælling. Hermed illustreres, hvordan moderniseringsbilleder med fordel kan fortælles nedefra og op og give stemme til de moderniseringsaktører, man ikke så ofte hører fra.

Kapitel 3: Et etnografisk blik

Uddannelsesetnografi – et spænd mellem pædagogisk uddannelse og samfundsmæssighed samt betoning af en kontekstuel, symbolsk og kulturel analyseramme (60).

Deltagelse, observation, interviews, fotografering, båndoptagelse, video mv. er forskellige former for etnografiske metoder.

11 kriterier som karakteriserer god og solid uddannelsesetnografi (61):

1. Kontekstualiserede observationer.
2. Hypoteser genereres i feltet og empiriske fordybelser afgøres først efter et feltkendskab er opbygget.
3. Langvarige observationer med gentagne iagttagelser af centrale fænomener.
4. Det "indfødte" perspektiv og deres tale må være synlige i etnografien, dvs. en behersket brug af kulturel oversættelse.
5. Etnografien må anstrenge sig for at fremdrage den sociokulturelle viden, som deltagerne selv er bærere af.
6. Brug af instrumenter, regler, planer, spørgeskemaer og interviewagendaer skal genereres i feltet som et resultat af den etnografiske udforskning.
7. Tilstedeværelsen af et transnationalt kulturelt sammenlignende perspektiv som et underforstået fundament, dvs. en betoning af kultur udvikler sig over tid og i rummet.
8. Fremdragelse af den underforståede og tavse sociokulturelle viden, som påvirker samvær og kommunikation.
9. Udøvelse af en interviewteknik, som respekterer og følger den indfødtes tempo og naturlige setting.
10. Brug af tekniske hjælpemidler anvendes, hvis disse kan understøtte en større indsigt i det levede liv.
11. Etnografens personlige tilstedeværelse skal reflekteres i analysen og hans/hendes sociale, personlige og interaktionelle position i situationen beskrives.

(Spindler et Spindler, 1992:72f).

Balance mellem både at være en aktiv del af livet og samværet i feltet – og iagttagelse og reflektere. Det der adskiller dette fra de øvrige deltagere er det disciplinerede studie af, hvordan feltets deltagere opfatter og definerer verden. Etnografien søger at gå bagom det observerede (63-64).

Feltrapporten er en vigtig del af etnografens metode. Denne rapport kommer til at danne udgangspunkt for den videre bearbejdning, analyse og skrivning (65).

Etnografien søger at begribe kulturen gennem forskeren selv. Etnografen bliver derved informant. Valg af metode må derfor bero på en kombination mellem forskerens personlige og faglige baggrunde (Jungs kompas, styrkebillede, udfordring). Haastrup: Subjektivitet er ikke en hindring for vores forståelse af andre kulturer – den er vores eneste redskab (66).

Jævnt svævende opmærksomhed – en tilstand hvor opmærksomheden fordeles ligeligt over det tilstedeværende materiale, er upartisk og ikke moralsk og ideologisk vurderende. (68)

Om at positionere sig som forsker – reflektere sin tilstedeværelse. Ikke kun kontakten til feltet. (72)

Adlers tredeling: perifert, aktivt og komplet medlemskab af feltet.
At positionere sig som "det tredje" (73).

26. december 1999
Torben Heikel Vinther